

DEAF CULTURE, HERITAGE AND DIVERSITY

Europees rapport: Onderzoek naar het curriculum voor dovenstudies

WP 2

Deaf Culture, Heritage and Diversity
Dovencultuur, erfgoed en diversiteit

2023-2-NL02-KA220-U-000177070

Geschreven door:

Marek Kanaš, Directeur
Bc. Diana Majerčáková, projectmedewerker
Innosign, Slowakije

Innosign

Nederlandse vertaling:

Elias Stuifzand, projectleider
Turkoois, Nederland

TURKOOIS

Co-funded by
the European Union

Gefinancierd door de Europese Unie. De geuite standpunten en meningen zijn echter alleen die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of het Europees Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA). Noch de Europese Unie, noch het EACEA kunnen hiervoor verantwoordelijk worden gesteld.

1.	INTRODUCTIE.....	3
2.	METHODOLOGIE	3
3.	SAMENVATTING	5
4.	DEMOGRAFIE VAN DE ENQUÊTE.....	6
5.	HUIDIGE TOEGANG TOT DOVENSTUDIES.....	9
6.	EDUCATIEVE VOORKEUREN	11
7.	PRIORITAIRE THEMA'S VOOR HET CURRICULUM.....	13
8.	BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN VOOR CURRICULUMONTWIKKELING	20
9.	AANBEVELINGEN VOOR HET CURRICULUM	21
10.	UITDAGINGEN EN BEPERKINGEN	22
11.	CONCLUSIE	24

Europees rapport: enquête over het curriculum voor dovenstudies

1. Introductie

Dit Europese rapport presenteert de collectieve bevindingen van nationale enquêtes die zijn uitgevoerd in Slowakije, Nederland, Italië en Oostenrijk in het kader van het door Erasmus+ gefinancierde project "Deaf Culture, Heritage, and Diversity" (DHCD) (Projectnummer: 2023-2-NL02-KA220-YOU-000177070). Het DHCD-project heeft tot doel een uitgebreid curriculum voor dovenstudies te ontwikkelen om dove jongeren mondiger te maken en een beter begrip van de dovencultuur, geschiedenis en ervaringen binnen de bredere Europese gemeenschap te bevorderen.

De enquêtes waren bedoeld om de belangrijkste thema's en onderwerpen te identificeren die in het curriculum van dovenstudies (Deaf Studies) moesten worden opgenomen, om ervoor te zorgen dat het voldoet aan de behoeften en interesses van de dovengemeenschap in heel Europa. Door input te verzamelen van dove jongeren, jeugdwerkers en professionals, willen we educatief materiaal creëren dat relevant, boeiend en cultureel geschikt is.

Dit rapport synthetiseert de inzichten uit de vier nationale rapporten om de ontwikkeling van een curriculum te informeren dat de diversiteit van dovenervaringen in heel Europa weerspiegelt en tegelijkertijd inspeelt op gemeenschappelijke onderwijsbehoeften. De enquête richtte zich op verschillende belangrijke gebieden:

- Huidige toegang tot en kwaliteit van het onderwijs in dovenstudies
- Voorkeursleermethoden en toegankelijkheidsbehoeften
- Belangrijke thema's en onderwerpen om in het curriculum op te nemen
- Hiaten in het bestaande onderwijs in Dovenstudies

De bevindingen die in dit rapport worden gepresenteerd, zullen direct bijdragen aan het vormgeven van de inhoud, structuur en leveringsmethoden van het curriculum voor dovenstudies. Deze gezamenlijke aanpak zorgt ervoor dat het resulterende educatieve materiaal geworteld zal zijn in de geuite behoeften en voorkeuren van de dovengemeenschap in heel Europa.

2. Methodologie

De enquêtes werden tussen juni en augustus 2024 online uitgevoerd met behulp van verschillende platforms (voornamelijk Google Forms). De vragenlijsten werden verspreid via nationale dovenverenigingen, onderwijsinstellingen, jeugdgroepen, social-mediaplatforms en evenementen gericht op de dovengemeenschap in elk land.

Om de toegankelijkheid te waarborgen, waren de vragenlijsten beschikbaar in zowel schriftelijke nationale talen als hun respectieve nationale gebarentalen. In totaal **werden 172 reacties** verzameld in de vier landen:

- **Slowakije:** 79 respondenten
- **Nederland:** 16 respondenten
- **Italië:** 39 respondenten
- **Oostenrijk:** 38 respondenten

Onder de respondenten bevonden zich dove jongeren (16-25 jaar), dove volwassenen (ouder dan 26) en dove jeugdwerkers. De enquêtes waren gericht op het verzamelen van zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens over de ervaringen, voorkeuren en prioriteiten van de respondenten met betrekking tot het onderwijs in dovenstudies.

De gegevens van de enquête van elk land werden afzonderlijk geanalyseerd en vervolgens gesynthetiseerd om gemeenschappelijke thema's, verschillen en overkoepelende inzichten te identificeren die op Europees niveau van toepassing zijn.

3. Samenvatting

Deze Europese enquête had tot doel de belangrijkste thema's en onderwerpen te identificeren voor een curriculum voor dovenstudies dat voldoet aan de behoeften en interesses van de dovensamenleving in heel Europa. De bevindingen wijzen op een sterke vraag naar onderwijs over de identiteit, cultuur, geschiedenis, gebarentaal en geestelijke gezondheid van doven. Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen:

- **Grote vraag naar onderwijs in dovenidentiteit en cultuur:** Meer dan **85%** van de respondenten (**148 van de 172**) beoordeelde de identiteit en cultuur van doven als "zeer belangrijk" voor opname in het curriculum. In Slowakije bijvoorbeeld beoordeelde **86,1% (68 van de 79 respondenten)** het als "zeer belangrijk" en in Italië deed **97,4% (38 van de 39 respondenten)** hetzelfde.
- **Aanzienlijke interesse in de geschiedenis en het erfgoed van doven:** Ongeveer **80%** van de respondenten (**138 van de 172**) benadrukte het belang van het leren over de geschiedenis en het erfgoed van doven. In Oostenrijk beoordeelde **81,6% (31 van de 38 respondenten)** het als "zeer belangrijk" en in Italië deed **89,7% (35 van de 39 respondenten)** dat.
- **Noodzaak voor gebarentaalkunde:** Meer dan **80%** van de respondenten (**138 van de 172**) gaf aan behoefte te hebben aan onderwijs over grammatica, structuur en variaties in gebarentaal. In Italië beoordeelde **97,4% (38 van de 39 respondenten)** het als "zeer belangrijk", en in Slowakije deed **86,1% (68 van de 79 respondenten)** dat.
- **Nadruk op geestelijke gezondheid en welzijn:** Geestelijke gezondheid kwam naar voren als een cruciaal gebied, waarbij respondenten pleitten voor onderwerpen als identiteitsontwikkeling, omgaan met audisme en toegang tot doofvriendelijke therapie. In Nederland beoordeelde **87,5% (14 van de 16 respondenten)** het als "zeer belangrijk" en in Slowakije deed **86,1% (68 van de 79 respondenten)** dat.
- **Voorkeur voor visuele en interactieve leermethoden:** De meerderheid van de respondenten gaf de voorkeur aan visuele hulpmiddelen, groepsdiscussies en praktische activiteiten. In Oostenrijk gaf **78,9% (30 van de 38 respondenten)** de voorkeur aan visuele hulpmiddelen en in Nederland gaf **81,3% (13 van de 16 respondenten)** de voorkeur aan groepsdiscussies.
- **Hiaten in de huidige toegang tot dovenstudies:** Een aanzienlijk aantal respondenten had tijdens hun opleiding weinig tot geen toegang tot onderwijs in dovenstudies. In Italië bijvoorbeeld had **92,3% (36 van de 39 respondenten)** geen lessen dovenstudies op school gekregen.
- **Behoefte aan verbeterde toegankelijkheid van onderwijsmateriaal:** Veel respondenten uitten hun ontevredenheid of neutraliteit over de toegankelijkheid van de huidige leermiddelen. In Oostenrijk bijvoorbeeld was **28,9% (11 van de 38 respondenten)** ontevreden en **50% (19 van de 38 respondenten)** was neutraal. Dit betekent dat **78,9% (30 van de 38 respondenten)** niet tevreden was, wat aangeeft dat er behoefte is aan verbetering van het onderwijsmateriaal.

Deze bevindingen suggereren een sterke vraag naar een uitgebreid, cultureel bevestigend en toegankelijk curriculum voor dovenstudies in heel Europa dat zowel gemeenschappelijke als landspecifieke behoeften aanpakt. Door aan deze behoeften tegemoet te komen, wil het project dove jeugdwerkers en uiteindelijk dove jongeren mondiger maken, waardoor hun begrip en waardering voor de dovensamenleving, het erfgoed en de diversiteit wordt verrijkt.

4. Demografie van de enquête

Totaal aantal respondenten: 172

Leeftijdsverdeling:

- **16-18 jaar: 5,2% (9 respondenten)**
 - Slowakije: 5,1% (4 respondenten)
 - Nederland: 6,3% (1 respondent)
 - Italië: 2,6% (1 respondent)
 - Oostenrijk: 0% (0 respondenten)
- **19-21 jaar: 7,6% (13 respondenten)**
 - Slowakije: 7,6% (6 respondenten)
 - Nederland: 43,8% (7 respondenten)
 - Italië: 5,1% (2 respondenten)
 - Oostenrijk: 0% (0 respondenten)
- **22-25 jaar: 13,4% (23 respondenten)**
 - Slowakije: 16,5% (13 respondenten)
 - Nederland: 31,3% (5 respondenten)
 - Italië: 5,1% (2 respondenten)
 - Oostenrijk: 7,9% (3 respondenten)
- **26 jaar of ouder: 73,8% (127 respondenten)**
 - Slowakije: 70,9% (56 respondenten)
 - Nederland: 18,8% (3 respondenten)
 - Italië: 87,2% (34 respondenten)
 - Oostenrijk: 92,1% (35 respondenten)

Identificeert als:

- **Doof: 69,2% (119 respondenten)**
 - Slowakije: 67,1% (53 respondenten)
 - Nederland: 75% (12 respondenten)
 - Italië: 79,5% (31 respondenten)
 - Oostenrijk: 68,4% (26 respondenten)
- **Slechthorendheid: 11,6% (20 respondenten)**
 - Slowakije: 19% (15 respondenten)
 - Nederland: 6,3% (1 respondent)
 - Italië: 0% (0 respondenten)
 - Oostenrijk: 10,5% (4 respondenten)
- **Gebruikers van cochleaire implantaten: 4,7% (8 respondenten)**
 - Slowakije: 6,3% (5 respondenten)
 - Nederland: 6,3% (1 respondent) (plus 6,3% die doof zijn en CI gebruiken)
 - Italië: 0% (0 respondenten)
 - Oostenrijk: 2,6% (1 respondent)
- **Doofblind: 1,7% (3 respondenten)**
 - Slowakije: 1,3% (1 respondent)
 - Nederland: 0% (0 respondenten)
 - Italië: 2,6% (1 respondent)

- **Oostenrijk: 2,6% (1 respondent)**
- **Gehoor: 5,8% (10 respondenten)**
 - **Slowakije: 1,3% (1 respondent)**
 - **Nederland: 0% (0 respondenten)**
 - **Italië: 17,9% (7 respondenten)**
 - **Oostenrijk: 13,2% (5 respondenten)**
- **Andere: 6.9% (12 respondenten)**
 - Bevat combinaties zoals dove en CI-gebruikers, ouders van dove kinderen, enz.

Primaire manier van communiceren:

- **Gebarentaal: 55,8% (96 respondenten)**
 - **Slowakije: 41,8% (33 respondenten)**
 - **Nederland: 68,8% (11 respondenten)**
 - **Italië: 53,8% (21 respondenten)**
 - **Oostenrijk: 55,3% (21 respondenten)**
- **Zowel gebarentaal als gesproken taal: 33,7% (58 respondenten)**
 - **Slowakije: 44,3% (35 respondenten)**
 - **Nederland: 25% (4 respondenten)**
 - **Italië: 35,9% (14 respondenten)**
 - **Oostenrijk: 34,2% (13 respondenten)**
- **Gesproken taal: 8.7% (15 respondenten)**
 - **Slowakije: 12,7% (10 respondenten)**
 - **Nederland: 0% (0 respondenten)**
 - **Italië: 5,2% (2 respondenten)**
 - **Oostenrijk: 7,9% (3 respondenten)**
- **Overig: 1,8% (3 respondenten)**
 - Bevat varianten van gebarentaal en niet-gespecificeerde methoden.

Geografische spreiding:

- **Slowakije (79 respondenten):** Vertegenwoordigt alle acht zelfbesturende regio's, met de hoogste in de regio Bratislava (27,8%, 22 respondenten).
- **Nederland (16 respondenten):** Uit verschillende provincies, met de hoogste vertegenwoordiging uit Groningen (43,8%, 7 respondenten).
- **Italië (39 respondenten):**
 - **Noord-Italië: 81,9% (31 respondenten)**
 - **Midden-Italië: 5,2% (2 respondenten)**
 - **Zuid-Italië: 12,9% (5 respondenten)**
- **Oostenrijk (38 respondenten):**
 - **Wenen (stedelijk): 76,3% (29 respondenten)**
 - **Andere regio's: 23,7% (9 respondenten)**

Blootstelling aan dove rolmodellen in het onderwijs:

- **Vaak of heel vaak: 21,5% (37 respondenten)**
 - **Slowakije:** 33% (26 respondenten)
 - **Nederland:** 25% (4 respondenten)
 - **Italië:** 10,2% (4 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 29% (11 respondenten)
- **Soms: 34,3% (59 respondenten)**
 - **Slowakije:** 21,5% (17 respondenten)
 - **Nederland:** 62,5% (10 respondenten)
 - **Italië:** 30,8% (12 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 18,4% (7 respondenten)
- **Zelden of nooit: 44,2% (76 respondenten)**
 - **Slowakije:** 45,6% (36 respondenten)
 - **Nederland:** 12,6% (2 respondenten)
 - **Italië:** 59% (23 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 52,7% (20 respondenten)

Deze demografische gegevens benadrukken een diverse steekproef, met een aanzienlijk deel van de respondenten ouder dan 26 jaar (73,8%, 127 respondenten). De meerderheid identificeert zich als doof (69,2%, 119 respondenten) en gebruikt voornamelijk gebarentaal of een combinatie van gebarentaal en gesproken taal.

5. Huidige toegang tot dovenstudies

Toegang tot onderwijs in dovenstudies op school:

- **Lessen in Dovenstudies op school hebben gehad:**
 - **Slowakije:** 27,8% (22 respondenten)
 - **Nederland:** 93,8% (15 respondenten)
 - **Italië:** 7,7% (3 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 7,9% (3 respondenten)
- **Geen lessen Dovenstudies op school hebben gehad:**
 - **Slowakije:** 72,2% (57 respondenten)
 - **Nederland:** 6,3% (1 respondent)
 - **Italië:** 92,3% (36 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 92,1% (35 respondenten)

Deelname aan cursussen, workshops of programma's voor dovenstudies buiten school:

- **Ja:**
 - **Slowakije:** 24,1% (19 respondenten)
 - **Nederland:** 56,3% (9 respondenten)
 - **Italië:** 25,6% (10 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 68,4% (26 respondenten)
- **Nee:**
 - **Slowakije:** 63,3% (50 respondenten)
 - **Nederland:** 31,3% (5 respondenten)
 - **Italië:** 74,4% (29 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 26,3% (10 respondenten)
- **Niet zeker:**
 - **Slowakije:** 12,7% (10 respondenten)
 - **Nederland:** 12,5% (2 respondenten)
 - **Italië:** 0% (0 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 5,3% (2 respondenten)

Kwaliteit van cursussen dovenstudies (voor degenen die hebben deelgenomen):

Slowakije (31 respondenten beoordeelden de kwaliteit):

- **Uitstekend:** 19.4% (6 respondenten)
- **Goed:** 35.5% (11 respondenten)
- **Gemiddeld:** 38.7% (12 respondenten)
- **Slecht:** 6.5% (2 respondenten)

Nederland:

- **Uitstekend:** 6.3% (1 respondent)
- **Goed:** 25% (4 respondenten)
- **Gemiddeld:** 31.3% (5 respondenten)
- **Slecht:** 6.3% (1 respondent)
- **Geen (niet aanwezig):** 31,3% (5 respondenten)

Italië:

- **Uitstekend:** 16.7% (4 respondenten)
- **Goed:** 41.7% (10 respondenten)

- **Gemiddeld:** 8.3% (2 respondenten)
- **Slecht:** 4.2% (1 respondent)
- **Zeer slecht:** 4.2% (1 respondent)
- **Geen (niet aanwezig):** 25% (6 respondenten)

Oostenrijk:

- **Uitstekend:** 31,6% (12 respondenten)
- **Goed:** 23.7% (9 respondenten)
- **Gemiddeld:** 21.1% (8 respondenten)
- **Slecht:** 2.6% (1 respondent)
- **Geen (niet beoordeeld):** 21.1% (8 respondenten)

Blootstelling aan dove rolmodellen:

- **Kom zelden of nooit dove rolmodellen tegen:**
 - **Slowakije:** 45,6% (36 respondenten)
 - **Nederland:** 12,6% (2 respondenten)
 - **Italië:** 59% (23 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 52,7% (20 respondenten)

Deze bevindingen wijzen op een aanzienlijke kloof in de toegang tot onderwijs in dovenstudies, met name binnen het formele onderwijs. Nederland onderscheidt zich met een hogere toegang, mogelijk dankzij specifieke nationale programma's zoals CIDS (Culturele Identiteitsvorming voor Doven en Slechthorenden). Er is ook een opmerkelijk gebrek aan blootstelling aan dove rolmodellen in educatieve omgevingen in de meeste landen.

Dit onderstreept het belang van het doel van het DHCD-project om dove jeugdwerkers in staat te stellen deze kloof te overbruggen en dovenstudies dichterbij dove jongeren te brengen.

6. Educatieve voorkeuren

Voorkeursleermethoden (meerdere selecties toegestaan):

- **Visuele hulpmiddelen (bijv. video's):**
 - **Slowakije:** 63,3% (50 respondenten)
 - **Nederland:** 37,5% (6 respondenten)
 - **Italië:** 69,2% (27 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 78,9% (30 respondenten)
- **Groepsdiscussies:**
 - **Slowakije:** 46,8% (37 respondenten)
 - **Nederland:** 81,3% (13 respondenten)
 - **Italië:** 69,2% (27 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 68,4% (26 respondenten)
- **Praktische activiteiten:**
 - **Slowakije:** 44,3% (35 respondenten)
 - **Nederland:** 50% (8 respondenten)
 - **Italië:** 84,6% (33 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 63,2% (24 respondenten)
- **Klassikale lezingen:**
 - **Slowakije:** 39,2% (31 respondenten)
 - **Nederland:** 43,8% (7 respondenten)
 - **Italië:** 71,8% (28 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 42,1% (16 respondenten)
- **Online leerplatforms:**
 - **Slowakije:** 15,2% (12 respondenten)
 - **Nederland:** 25% (4 respondenten)
 - **Italië:** 26,3% (10 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 26,3% (10 respondenten)

Tevredenheid over de toegankelijkheid van educatief materiaal:

Slowakije (79 respondenten):

- **Zeer tevreden:** 1.3% (1 respondent)
- **Tevreden:** 36,7% (29 respondenten)
- **Neutraal:** 48,1% (38 respondenten)
- **Ontevreden:** 11.4% (9 respondenten)
- **Zeer ontevreden:** 2.5% (2 respondenten)

Nederland (16 respondenten):

- **Zeer tevreden:** 6.3% (1 respondent)
- **Tevreden:** 31.3% (5 respondenten)
- **Neutraal:** 62,5% (10 respondenten)
- **Ontevreden:** 0% (0 respondenten)
- **Zeer ontevreden:** 0% (0 respondenten)

Italië (39 respondenten):

- **Tevreden:** 41% (16 respondenten)
- **Neutraal:** 28,2% (11 respondenten)
- **Ontevreden:** 28,2% (11 respondenten)

- **Zeer ontevreden:** Niet gespecificeerd

Oostenrijk (38 respondenten):

- **Zeer tevreden:** 5.3% (2 respondenten)
- **Tevreden:** 15.8% (6 respondenten)
- **Neutraal:** 50% (19 respondenten)
- **Ontevreden:** 28,9% (11 respondenten)
- **Zeer ontevreden:** 0% (0 respondenten)

Deze voorkeuren benadrukken een universele vraag naar interactieve en visueel aantrekkelijke leermethoden. Groepsdiscussies en praktische activiteiten zijn bijzonder geliefd, in lijn met de intentie van het project om interactieve workshops en trainingen te ontwikkelen. De tevredenheid over de toegankelijkheid van het huidige onderwijsmateriaal varieert, wat aangeeft dat er behoefte is aan verbetering - een van de belangrijkste gebieden die het DHCD-project wil aanpakken.

7. Prioritaire thema's voor het curriculum

De enquête identificeerde de volgende top 10 thema's voor het curriculum in de vier landen. Elk thema omvat het totale aantal en percentage respondenten (van de 172) die het als "Zeet belangrijk" hebben beoordeeld, samen met de belangrijkste subonderwerpen en hun respectieve gegevens.

Opmerking: Het totale aantal respondenten voor de subonderwerpen komt mogelijk niet overeen met het totale aantal respondenten dat het hoofdthema als 'Zeet belangrijk' heeft beoordeeld. Deze discrepantie treedt op omdat respondenten na het beoordelen van het hoofdthema werd gevraagd om specifieke subonderwerpen te selecteren die ze belangrijk vonden, en ze konden meerdere subonderwerpen kiezen of sommige helemaal overslaan.

1. Dovenidentiteit en -cultuur

- **Beoordeeld als "Zeet belangrijk" door 88,4% (152 van de 172 respondenten)**

Dit thema kreeg in alle landen hoge prioriteit, wat een weerspiegeling is van de sterke wens van dove mensen om hun identiteit en cultuur te leren kennen en te omarmen.

- **Subonderwerpen:**
 - **Culturele praktijken en tradities:** Geselecteerd door **65,12%** (112 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 68,4% (54 van de 79 respondenten)
 - **Nederland:** 68,8% (11 van de 16 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 78,9% (30 van de 38 respondenten)
 - **Italië:** 69,2% (27 van de 38 respondenten)
 - **Totaal:** 112 respondenten
 - **Doofheid en dove identiteit:** Geselecteerd door **64,53%** (111 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 55,7% (44 respondenten)
 - **Nederland:** 81,3% (13 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 65,8% (25 respondenten)
 - **Italië:** 74,4% (29 respondenten)
 - **Totaal:** 111 respondenten
 - **Evenementen en organisaties in de dovengemeenschap:** Geselecteerd door **66,86%** (115 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 49,4% (39 respondenten)
 - **Nederland:** 81,3% (13 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 81,6% (31 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 115 respondenten

2. Evenementen en organisaties van de dovengemeenschap

- **Beoordeeld als "Zeet belangrijk" door 84,9% (146 van de 172 respondenten)**

Met de nadruk op het verlangen naar betrokkenheid van de gemeenschap en netwerken.

- **Subonderwerpen:**

- **Nationale dovenverenigingen:** geselecteerd door **63,95%** (110 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 54,4% (43 respondenten)
 - **Nederland:** 62,5% (10 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 71,1% (27 respondenten)
 - **Italië:** 76,9% (30 respondenten)
 - **Totaal:** 110 respondenten
- **Internationale organisaties (WFD, EUD):** Geselecteerd door **72,09%** (124 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 63,3% (50 respondenten)
 - **Nederland:** 62,5% (10 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 73,7% (28 respondenten)
 - **Italië:** 92,3% (36 respondenten)
 - **Totaal:** 124 respondenten
- **Dovenfestivals en conferenties:** Geselecteerd door **68,60%** (118 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 58,2% (46 respondenten)
 - **Nederland:** 87,5% (14 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 78,9% (30 respondenten)
 - **Italië:** 71,8% (28 respondenten)
 - **Totaal:** 118 respondenten

3. Geestelijke gezondheid en welzijn

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 84,3% (145 van de 172 respondenten)**

De aandacht vestigen op de bezorgdheid van de gemeenschap voor geestelijke gezondheid en de behoefte aan ondersteunende middelen.

- **Subonderwerpen:**
 - **Ontwikkeling van dove identiteit en zelfrespect:** geselecteerd door **79,07%** (136 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 64,6% (51 respondenten)
 - **Nederland:** 93,8% (15 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 92,1% (35 respondenten)
 - **Italië:** 89,7% (35 respondenten)
 - **Totaal:** 136 respondenten
 - **Omgaan met audisme en discriminatie:** geselecteerd door **73,84%** (127 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 67,1% (53 respondenten)
 - **Nederland:** 87,5% (14 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 73,7% (28 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 127 respondenten
 - **Doofvriendelijke therapie en counseling:** geselecteerd door **69,19%** (119 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 60,8% (48 respondenten)
 - **Nederland:** 81,3% (13 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 73,7% (28 respondenten)

- **Italië:** 76,9% (30 respondenten)
- **Totaal:** 119 respondenten

4. Dove rolmodellen en leiders

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 82% (141 van de 172 respondenten)**

Het onderstrepen van het belang van representatie en inspiratie binnen de gemeenschap.

- **Subonderwerpen:**
 - **Dove opvoeders en onderzoekers:** Geselecteerd door **76,16%** (131 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 62% (49 respondenten)
 - **Nederland:** 87,5% (14 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 86,8% (33 respondenten)
 - **Italië:** 89,7% (35 respondenten)
 - **Totaal:** 131 respondenten
 - **Dove activisten en pleitbezorgers:** Geselecteerd door **74,42%** (128 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 70,9% (56 respondenten)
 - **Nederland:** 68,8% (11 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 81,6% (31 respondenten)
 - **Italië:** 76,9% (30 respondenten)
 - **Totaal:** 128 respondenten
 - **Dove artiesten en artiesten:** Geselecteerd door **63,95%** (110 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 62% (49 respondenten)
 - **Nederland:** 75% (12 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 76,3% (29 respondenten)
 - **Italië:** 76,9% (30 respondenten)
 - **Totaal:** 110 respondenten

5. Dovengeschiedenis en erfgoed

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 80,8% (139 van de 172 respondenten)**

Leren over de geschiedenis en het erfgoed van doven wordt als essentieel beschouwd om het verleden van de gemeenschap te begrijpen en haar toekomst vorm te geven.

- **Subonderwerpen:**
 - **Geschiedenis van het dovenonderwijs:** geselecteerd door **81,40%** (140 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 77,2% (61 respondenten)
 - **Nederland:** 68,8% (11 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 84,2% (32 respondenten)
 - **Italië:** 92,3% (36 respondenten)
 - **Totaal:** 140 respondenten

- **Mijlpalen en prestaties van de dovensamenleving:** Geselecteerd door **66,28%** (114 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 46,8% (37 respondenten)
 - **Nederland:** 81,3% (13 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 84,2% (32 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 114 respondenten
- **Internationale dovensamenleving:** Geselecteerd door **64,53%** (111 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 54,4% (43 respondenten)
 - **Nederland:** 68,8% (11 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 76,3% (29 respondenten)
 - **Italië:** 71,8% (28 respondenten)
 - **Totaal:** 111 respondenten

6. Gebarentaalkunde

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 80,2% (138 van de 172 respondenten)**

Benadrukkend hoe belangrijk het is om de structuur en nuances van gebarentaal te begrijpen.

- **Subonderwerpen:**
 - **Grammatica en structuur:** Geselecteerd door **79,07%** (136 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 68,4% (54 respondenten)
 - **Nederland:** 75% (12 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 92,1% (35 respondenten)
 - **Italië:** 89,7% (35 respondenten)
 - **Totaal:** 136 respondenten
 - **Geschiedenis en evolutie van gebarentaal:** geselecteerd door **74,42%** (128 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 72,2% (57 respondenten)
 - **Nederland:** 50% (8 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 81,6% (31 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 128 respondenten
 - **Acquisitie en ontwikkeling:** Geselecteerd door **65,70%** (113 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 53,2% (42 respondenten)
 - **Nederland:** 56,3% (9 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 78,9% (30 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 113 respondenten

7. Toegankelijkheid en technologie voor doven

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 79,1% (136 van de 172 respondenten)**

Wijzen op de noodzaak van verbeterde toegang tot technologie en diensten.

- **Subonderwerpen:**

- **Tolkdiensten en -technologieën:** Geselecteerd door **85,47%** (147 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 74,7% (59 respondenten)
 - **Nederland:** 87,5% (14 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 94,7% (36 respondenten)
 - **Italië:** 97,4% (38 respondenten)
 - **Totaal:** 147 respondenten
- **Ondertiteling en ondertiteling:** Geselecteerd door **75,58%** (130 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 69,6% (55 respondenten)
 - **Nederland:** 75% (12 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 81,6% (31 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 130 respondenten
- **Doofvriendelijke noodcommunicatiesystemen:** geselecteerd door **69,19%** (119 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 55,7% (44 respondenten)
 - **Nederland:** 68,8% (11 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 84,2% (32 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 119 respondenten

8. Dovenrechten en belangenbehartiging

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 74,4% (128 van de 172 respondenten)**

Een weerspiegeling van het verlangen naar empowerment door kennis van wettelijke rechten en pleitvaardigheid.

- **Subonderwerpen:**

- **Wetten en beleid inzake de rechten van gehandicapten:** Geselecteerd door **77,91%** (134 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 70,9% (56 respondenten)
 - **Nederland:** 75% (12 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 89,5% (34 respondenten)
 - **Italië:** 82,1% (32 respondenten)
 - **Totaal:** 134 respondenten
- **Dove burgerrechtenbeweging en geschiedenis:** geselecteerd door **70,93%** (122 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 63,3% (50 respondenten)
 - **Nederland:** 81,3% (13 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 73,7% (28 respondenten)
 - **Italië:** 79,5% (31 respondenten)
 - **Totaal:** 122 respondenten
- **Politieke participatie en vertegenwoordiging:** Geselecteerd door **66,68%** (112 van de 172 respondenten)

- **Slowakije:** 51,9% (41 respondenten)
- **Nederland:** 62,5% (10 respondenten)
- **Oostenrijk:** 76,3% (29 respondenten)
- **Italië:** 76,9% (30 respondenten)
- **Totaal:** 102 respondenten

9. Dovenonderwijs

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 73,8% (127 van de 172 respondenten)**

Het benadrukken van de noodzaak van verbeteringen en bewustwording in het dovenonderwijs.

- **Subonderwerpen:**
 - **Geschiedenis van het dovenonderwijs:** geselecteerd door **73.84%** (127 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 70,9% (56 respondenten)
 - **Nederland:** 68,8% (11 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 76,3% (29 respondenten)
 - **Italië:** 79,5% (31 respondenten)
 - **Totaal:** 127 respondenten
 - **Rechten van dove studenten en accommodaties:** geselecteerd door **68.60%** (118 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 60,8% (48 respondenten)
 - **Nederland:** 68,8% (11 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 73,7% (28 respondenten)
 - **Italië:** 79,5% (31 respondenten)
 - **Totaal:** 118 respondenten
 - **Educatieve technologieën en bronnen:** Geselecteerd door **63,95%** (110 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 53,2% (42 respondenten)
 - **Nederland:** 43,8% (7 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 71,1% (27 respondenten)
 - **Italië:** 87,2% (34 respondenten)
 - **Totaal:** 110 respondenten

10. Dove kunst en literatuur

- **Beoordeeld als "Zeer belangrijk" door 69,2% (119 van de 172 respondenten)**

Het ondersteunen van de waardering van artistieke bijdragen binnen de dovengemeenschap.

- **Subonderwerpen:**
 - **Dove filmmakers en films:** geselecteerd door **76,16%** (131 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 68,4% (54 respondenten)
 - **Nederland:** 62,5% (10 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 86,8% (33 respondenten)
 - **Italië:** 87,2% (34 respondenten)

- **Totaal:** 131 respondenten
- **Doventheater en podiumkunst:** geselecteerd door **68,60%** (118 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 59,5% (47 respondenten)
 - **Nederland:** 62,5% (10 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 71,1% (27 respondenten)
 - **Italië:** 87,2% (34 respondenten)
 - **Totaal:** 118 respondenten
- **Dove kunstenaars en hun werken:** geselecteerd door **67,40%** (116 van de 172 respondenten)
 - **Slowakije:** 57% (45 respondenten)
 - **Nederland:** 43,8% (7 respondenten)
 - **Oostenrijk:** 81,6% (31 respondenten)
 - **Italië:** 84,6% (33 respondenten)
 - **Totaal:** 116 respondenten

8. Belangrijkste bevindingen voor curriculumontwikkeling

1. **Universele nadruk op de identiteit en cultuur** van doven: Er is een unanieme oproep om de identiteit en cultuur van doven op te nemen als fundamentele elementen van het curriculum. Dit sluit aan bij het doel van het project om dove jongeren bewust te maken van hun rijke cultuur en erfgoed.
2. **Aanzienlijke vraag naar onderwijs over gebarentaalstructuur en taalkunde:** Respondenten gaven aan een sterke behoefte te hebben om hun begrip van gebarentaal te verdiepen, met de nadruk op grammatica, structuur en variaties. Dit ondersteunt de ontwikkeling van taalvaardigheid, een belangrijk aspect van Dovenstudies.
3. **Geestelijke gezondheid en welzijn als kritieke componenten:** De opname van onderwerpen op het gebied van geestelijke gezondheid heeft hoge prioriteit, waarbij de unieke uitdagingen waarmee de dovengemeenschap wordt geconfronteerd, worden benadrukt. Het aanpakken hiervan zal bijdragen aan het welzijn en de actieve deelname van dove jongeren aan de samenleving.
4. **Verlangen naar kennis over dovenrechten en belangenbehartiging:** Er is een duidelijke vraag naar uitgebreid onderwijs over wettelijke rechten en pleitvaardigheidsvaardigheden om de dovengemeenschap te versterken. Dit is cruciaal om jongeren in staat te stellen op te komen voor hun rechten en zich in te zetten voor belangenbehartiging.
5. **Voorkeur voor interactieve en visuele leermethoden:** De meerderheid geeft de voorkeur aan groepsdiscussies, praktische activiteiten en visuele hulpmiddelen. Dit ondersteunt het plan van het project om boeiende workshops en materialen te ontwikkelen die inspelen op deze voorkeuren.
6. **Behoefte aan verbeterde toegankelijkheid van educatief materiaal:** Een aanzienlijk aantal is ontevreden of neutraal over de toegankelijkheid van het huidige materiaal. Het verbeteren hiervan is essentieel voor het succes van het project bij het verrijken van de kennis van dove jongeren.
7. **Beperkte toegang tot dovenstudies binnen het formele onderwijs:** De meeste respondenten meldden minimale blootstelling tijdens het onderwijs, wat de nadruk legde op de behoefte aan middelen buiten de traditionele academische omgevingen - precies wat het project beoogt te bieden via jeugdwerkers.
8. **Belang van dove rolmodellen en leiderschap:** Het tonen van dove rolmodellen is cruciaal voor inspiratie en identiteitsontwikkeling. Het project is van plan om dove jeugdwerkers te betrekken die als rolmodel kunnen dienen.

Deze bevindingen bieden een duidelijke routekaart voor de ontwikkeling van het curriculum, zodat het voldoet aan de geuite behoeften en aansluit bij de doelstellingen van het project om dove jongeren te versterken door middel van onderwijs op maat.

9. Aanbevelingen voor het curriculum

Op basis van de collectieve bevindingen en de doelstellingen van het project worden de volgende aanbevelingen voorgesteld voor de ontwikkeling van het curriculum voor Europese dovenstudies:

1. Inhoud ontwikkeling:

- **Kernmodules over dove identiteit en cultuur:** Ontwikkel modules die doofheid, culturele praktijken, tradities, sociale normen en gemeenschapsevenementen onderzoeken, en bevorder trots en zelfbewustzijn onder dove jongeren.
- **Diepgaande gebarentaalkunde:** Ontwikkel modules over grammatica, structuur, geschiedenis en variaties in gebarentaal, en bied praktische oefeningen om taalvaardigheden te verbeteren.
- **Geestelijke gezondheid en welzijn:** Neem modules op die gericht zijn op uitdagingen op het gebied van geestelijke gezondheid die specifiek zijn voor de dovensgemeenschap, inclusief strategieën om met audisme en discriminatie om te gaan.
- **Dovenrechten en belangenbehartiging:** Creëer inhoud die leerlingen informeert over wettelijke rechten, belangenbehartiging, wetten inzake handicaps en internationale verdragen zoals het UNCPRD, waardoor ze in staat worden gesteld actief deel te nemen aan de samenleving.
- **Dove rolmodellen en leiders onder de aandacht brengen:** Toon verhalen en bijdragen van diverse dove individuen op verschillende gebieden om jongeren te inspireren en tastbare voorbeelden van succes te geven.
- **Toegankelijkheid en technologie:** Leer leerlingen over beschikbare technologieën, tolkdiensten en toegankelijkheidstools, waardoor hun vermogen om te navigeren en bronnen te gebruiken wordt verbeterd.
- **Evenementen en organisaties:** Geef informatie over lokale, nationale en internationale dovenorganisaties en evenementen om de betrokkenheid van de gemeenschap en netwerken aan te moedigen.

2. Levering Methoden:

- **Visueel en interactief leren:** Geef prioriteit aan het gebruik van video's, infographics, visuele hulpmiddelen en interactieve modules, waarbij u inspeelt op visuele leervoorkeuren die vaak worden aangetroffen bij dove personen.
- **Groepsdiscussies en praktische activiteiten:** Integreer samenwerkend leren en praktische oefeningen om de betrokkenheid te vergroten, in navolging van de interactieve workshops die door het project zijn gepland.
- **Tweetalige aanpak:** Zorg ervoor dat alle inhoud beschikbaar is in zowel geschreven taal als nationale gebarentalen, om tweetalige geletterdheid en toegankelijkheid te bevorderen.

3. Toegankelijkheid:

- **Universal Design for Learning (UDL):** Pas UDL-principes toe om materiaal te creëren dat toegankelijk is voor alle leerlingen, in lijn met het doel van het project om de kwaliteit van jeugdwerk te verbeteren.
- **Meerdere formaten:** Bied materialen aan in verschillende formaten (tekst, video, interactieve inhoud) om tegemoet te komen aan verschillende leervoorkeuren en inclusiviteit te garanderen.
- **Ondersteunende technologieën:** Integreer ondersteunende technologieën en zorg voor compatibiliteit met schermlezers en andere hulpmiddelen, om de ontevredenheid over de huidige materialen aan te pakken.

4. Vertegenwoordiging en inclusiviteit:

- **Diverse perspectieven:** Voeg bijdragen toe van dove personen met verschillende achtergronden, leeftijden, geslachten en etniciteiten om de diversiteit van de gemeenschap te weerspiegelen.
- **Inhoud gemaakt door dove individuen:** Geef prioriteit aan materialen die zijn ontwikkeld door dove opvoeders, kunstenaars en professionals om authentieke perspectieven te bieden en de focus van het project op het versterken van dove jeugdwerkers te ondersteunen.

5. Samenwerking en piloting:

- **Betrek dove jeugdwerkers:** Werk samen met dove jeugdwerkers bij de ontwikkeling van het curriculum om relevantie en effectiviteit te waarborgen, afgestemd op de doelgroep van het project.
- **Pilottesten:** Voer proeftrainingen en kleinschalige pilots uit in verschillende landen om feedback te verzamelen, waarbij het curriculum wordt verfijnd voordat het op grotere schaal wordt geïmplementeerd.

6. Integratie in het jeugdwerk:

- **Empowerment van jongerenwerkers:** Zorg voor training voor dove jeugdwerkers, verbeter hun vaardigheden en stel hen in staat om dove jongeren beter te ondersteunen - een primaire doelstelling van het project.
- **Beschikbaarstelling van middelen:** Voorzie jeugdclubs, verenigingen en instellingen van de ontwikkelde materialen om het huidige tekort aan middelen voor het overbrengen van dovenstudies op te vullen.

Door deze aanbevelingen op te volgen, zal het curriculum niet alleen inspelen op de geuite behoeften, maar ook aansluiten bij de doelstellingen van het DHCD-project om de kennis en het begrip van dove jongeren te verrijken, de kwaliteit van het jeugdwerk te verbeteren en een inclusieve omgeving te bevorderen.

10. Uitdagingen en beperkingen

- **Steekproefomvang en vertegenwoordiging:** Gevarieerde steekproefgroottes en een oververtegenwoordiging van respondenten ouder dan 26 jaar geven mogelijk niet volledig de perspectieven weer van dove jongeren van 16-25 jaar, de primaire doelgroep van het project.
- **Regionale verschillen:** Ongelijke geografische vertegenwoordiging binnen landen kan de generaliseerbaarheid van bevindingen naar alle regio's beperken, waardoor lokale aanpassingen nodig zijn.
- **Beperkingen van online distributie:** Door te vertrouwen op online enquêtes kunnen personen met beperkte internettoegang of een lagere digitale geletterdheid zijn uitgesloten, waardoor de resultaten mogelijk scheef zijn getrokken.
- **Culturele en educatieve verschillen:** Verschillen in onderwijssystemen en culturele contexten tussen landen kunnen van invloed zijn op de toepasbaarheid van bepaalde bevindingen en aanbevelingen, waardoor aanpasbare curriculumcomponenten nodig zijn.
- **Beperkt bewustzijn van dovenstudies:** De lage blootstelling aan dovenstudies in het formele onderwijs benadrukt een potentiële uitdaging bij de implementatie van het curriculum, waarbij de noodzaak van strategische verspreiding via jeugdwerkers wordt benadrukt.

Met deze uitdagingen moet rekening worden gehouden in het ontwikkelingsproces van het curriculum, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat er strategieën zijn om ze aan te pakken, waardoor de impact van het project wordt gemaximaliseerd.

11. Conclusie

De European Deaf Studies Curriculum Survey onderstreept een collectieve ambitie in Slowakije, Nederland, Italië en Oostenrijk voor een uitgebreid, toegankelijk en cultureel bevestigend curriculum voor dovenstudies. De nadruk op de identiteit, cultuur, geschiedenis, gebarentaal, geestelijke gezondheid en rechten van doven weerspiegelt een gedeelde wens om dove personen te versterken door middel van onderwijs.

Het aanpakken van de lacunes in de huidige toegang tot dovenstudies, met name binnen het formele onderwijs, is essentieel. Door de aanbevelingen in dit rapport uit te voeren, kunnen belanghebbenden een curriculum ontwikkelen dat niet alleen voldoet aan de onderwijsbehoeften van dove leerlingen, maar ook de cohesie en culturele trots van de dovengemeenschap in heel Europa versterkt.

De focus van het DHCD-project op het versterken van dove jeugdwerkers als facilitators van deze kennis is cruciaal. Door hun vaardigheden te verbeteren en hen te voorzien van materiaal op maat, zorgen we voor een betere ondersteuning van dove jongeren.

Volgende stappen:

1. **Gezamenlijke ontwikkeling:** Werk nauw samen met dove opvoeders, jeugdwerkers en experts om gedetailleerde curriculummodules te ontwikkelen op basis van de geprioriteerde thema's.
2. **Creatie van educatief materiaal:** Ontwikkel boeiende video's, interactieve inhoud en workshopmateriaal en zorg ervoor dat ze aansluiten bij de voorkeursleermethoden die in de enquête zijn geïdentificeerd.
3. **Proeftrainingen:** Organiseer pilottrainingen voor dove jeugdwerkers in de deelnemende landen om het curriculum te verfijnen en feedback te verzamelen.
4. **Netwerkopbouw:** Zet een netwerk op van dove jeugdwerkers in Dovenstudies om samenwerking, kennisdeling en innovatie te vergemakkelijken.
5. **Verspreiding:** Zorg voor een brede verspreiding van het curriculum en het materiaal onder jeugdclubs, verenigingen en instellingen, en overbrug de kloof in middelen.

Door deze stappen te volgen en de bevindingen van de enquête te integreren, kan het DHCD-project met succes zijn doel bereiken om het begrip van dove jongeren over hun cultuur, erfgoed en diversiteit te verrijken, wat uiteindelijk leidt tot een betere kwaliteit van het jeugdwerk en een meer inclusieve samenleving.

12. Bijlagen

Bijlage A: Nationale verslagen – link naar de website